

Inatsisartunut ilaasortaq
Stine Egedemut
Inuit Ataqaatigiit

**Tusilartunut tunngatillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 2020-011-
mut akissuteqaat**

Asasara Stine Egede

Apeqqtinnut qujanaq.

1 Nunatsinni inuit tusilartut katillugit qanoq amerlatigippat?

a Ukioqqortussutsini; meeqqat, inuusuttut, inersimasut utoqqaat?

§ 37 naapertorlugu apeqqummut 2019-249 immikkoortoq 1 akissut
innersuussutigineqarpoq.

**b Kisitsisit qiviaraanni ukiut 5 -10- 15-illu matuma siorna tusilartuuneq qanoq
ippa, tusilartut amerlanerulersimappat?**

§ 37 naapertorlugu apeqqummut 2019-249 immikkoortoq 1 akissut
innersuussutigineqarpoq.

**2 Nunatsinni tusaaniarnermikkut ajornartorsiuteqartut tusaasaqarnissaminut
atortoqartariaqartut qassiuppat?**

a Meeqqat, inuusuttut, inersimasut, utoqqaat?

b Kisitsisit qiviaraanni ukiut 5 -10- 15-illu matuma siorna tusilartuuneq qanoq ippa,
tusilartut amerlanerulersimappat?

Inuit qassit tusartaateqarnissaminut pisariaqartitsinersut pillugit
naatsorsuisoqarnikuunngilaq.

3 Tusilartut qanga kingullermik naapeqatigiissinneqarpat?

a Ukiut tallimat kingulliit qasseriarlutik naapeqatigiissinneqarpat?

Tusilartut ukiuni 2009-mit 2017-imut ukiumoortumik naapitsinneqartarsimapput. Ukiuni
kingullerni tallimani (2015-imit 2019-imut) tusilartut pingasoriarlutik
naapitsinneqarsimapput.

**4 Tusilartunut siunnersortimik aalajangersimasumik Pissassarfimmut
attuumassuteqartulimmik peqartoqarpa?**

Pissassarfimmi tusilartunut siunnersortimik sulisoqanngilaq. Pissassarfilli
siunnersortimik avataaneersumik atuinissaminik periarfissaqarpoq.

07-02-2020
Suliap nr. 2020 - 1319
All. 12805080

Postboks 260
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34 50 00
Naqitanik nassitsigasuaat +299
34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

5 Kalaallit Nunarput tamakkerlugu tusilartunut siunnersortit qassiuppat?

Apeqqu 4-mut akissut takuuk.

6 Inuit tusilartut tarnikkut ilisimasalimmit oqaloqateqartarnermik neqeroorfiginissaat pilersaarutigineqarpa?

Tusilartut innarluutilik tarnip pissusaanik ilisimasalimmik oqaloqateqarnissamik pisariaqartitsiguni kommunimut saaffiginnissinnaavoq. Tarnip pissusaanik ilisimasalimmik oqaloqatiginnissap pisariaqassusaa kiisalu tassunga atatillugu neqerooruteqartoqassanersoq kommunip isummerfigisassaraa.

7 Tusilartut atugaasa pitsaanerulernissaat siunertaralugu, Naalackersuisut sunik suliniuteqalersaarpat, tassani sulisartut inuunermut pitsaanagerusumik attuumassuteqarnissaat kiisalu meeqqat tusilartut imaluunniit annertuumik tusaaniarnermikkut ajornartorsiutillit angajoqqaavinut kiisalu inersimasunut tusilartunut siunnersuinerit ilanngullugit?

Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut inatsit

Inuit innarluutillit atugarisaasa pisinnaatitaaffiisalu pitsanngorsaaffigineqarnissaat Naalackersuisut kissaatigaat. Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat 1. januaari 2020-mi atuutsilerpoq. Inatsimmi § 1 malinneqarpoq tassanilu ilaatigut siunertarineqarluni:

" (...) inuup innarluutillip ineriartorsinnaanissaanik aamma piginnaasai naapertorlugit nammineq periarfissaqarfiinik atorluaasinnaanermik siuarsaaneq, matumani inummut ataasiakkaamut tamanna periarfissaappat, ilinnigaqarnermik periarfissaq ilanngullugu. (...) inuit innarluutillit inuiaqatigiinni naligiimmik periarfissaqarnissaasa aammalu innarluuteqarneq pissutigalugu assigiinngisitsinerup akerlilerneqarnissaa tamatumuunalu sapinngisamik inuiaqatigiinni tamakkiisumik sunniuteqarluartumillu peqataanissaasa akuunissaasalu qulakkeerneqarnissaa, aamma (...) ataasiakkaat ilinniarnissaannut sulisinnaanissaannullu periarfissat siuarsarnissaat."

Pissassarfik

Nuna tamakkerlugu innunut innarluutilinnut sullissivik Pissassarfik 2018-imi atoqqaartinneqarpoq. Inuit innaarluutillit, taakkua qanigisaat kiisalu kommunini sulisut inuttaasunik ulluinnarni naapitsisartut suliamut tunngatillugu piginnaasaasa annertusarneqarnissaat Pissarsiffimmit ikorfartorneqassaaq. Pissassarfiup sulissutigisarpaa innuttaasut ataasiakkaat ulluinnarni ajunnginnerpaamik atugaqalernissaat. Innuttaasut suliffeqalersinnaanissaasa ukkatarineqarnerunissaat sulissutigineqarsinnaallutik.

Angajoqqaat innarluutilimmik meerallit Pissassarfimmut siunnersoqqullutik ilitsoqqullutillu saaffiginnissinnaapput.

Suliffeqarneq

Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut nalunaarsugaasarneri pillugit inatsit Inatsisartut 2019-imi ukiakkut ataatsimiinnermini akuersissutigaa. Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsinerulernissaat ilaatigut tunngavigalugu inatsit pilersinneqarpoq .

Apeqputigineqartup matuma akineqarnissaanut paasissutissanik Inuussutissarsiormut, Nukissiuutinut, Ilisimatusarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmup piniartoqarsimavoq.

"Inummik tusilartumik piginnaasaminik imaluunniit sulisinnaassutsimigut killeqarpat killiminik qulaajaaffigineqarusuttumik peqarpat Majoriaq qulaajaanissamik kingornalu sulineramik misilliisitsineramik pineqartullu imminut pilersorsinnaanissaanut pisariaqassusaa malillugu piginnaanngorsaaqqiineramik neqerooruteqarsinnaavoq."

Ilinniartitaaneq

Apeqputigineqartup matuma akineqarnissaanut paasissutissanik Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmup aamma piniartoqarsimavoq:

"Meeqqat atuariinut tunngatillugu atuarfik immikkut ittumik perorsaanikkut ikiorsiisassaaq, tak. Meeqqat atuarianni immikkut atuartitsisarneq aamma allamik immikkut ittumik perorsaanikkut ikiorsiisarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 21, 8. december 2017-imeersoq Ikorsiineq taanna MISI/PPR-ip neqeroorutigisassaa § 3 imm. 1 nr. 3-6 naapertorlugit makkuninnga ilaqarsinnaavoq:

"3) Atuartunut angajoqqaanullu, ilinniartitsisunut allanullu, sulinerat atuartup ineriartorneranut annertuumik pingaarutilinnut, immikkut ittumik perorsaanermut siunnersuineq.

4) Atuartitsineranut atortussat immikkut ittut teknikkikkullu iluaqusersuutit atuartup atuartitaaneranut atatillugu pisariaqartinneqartut.

5) Atuarnermut atatillugu suliassatigut, inuttut naammassisassatigullu ajornartorsiutit qaangernissaannut tapersersuutaasinnaasumik atuartumut inuttut ikorsiineq.

6) Inuiaqatigiinnut, ilinniakkamut, inuussutissarsiummut sammisamulluunniit allamut ikaarsaariarnermi atuartup namminersorsinnaaneranut imminullu ikiorsersinnaaneranut inuttut siunnersorneqarneq.

Ilinniarnertuunngorniartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 13, 22. november 2011-meersumi § 43-mi allassimavoq ilinniartup pisariaqartitsisut perorsaanikkut tapersiissutaasumik aqqissuussineramik neqeroorfigineqassasut aammalu ilinniartup innarluutigisaata pisariaqartilerpagu ilinniarnertuunngorniarneq sivitsorneqarsinnaasoq. Taakkua saniatigut Naalakkersuisut suliniummik (GUX-S) ilinniartut immikkut pisariaqartitalit ilinniarnertuunngorniarnerminnik naammassinninnissaannut annertunerusumik periarfissaqalersitsisumik aallartitsisimavoq – tusilartunut tamanna aamma atuuppoq."

8 Naalakkersuisut aalajangersimasumik meeqqat suli atualersimangitsut tusaasaannik misissuisarnissaq pilersaarutigaa?

Apeqput taanna akiniarlugu paasissutissanik Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmup piniartoqarsimavoq:

"Meeqqat suli atualersimangitsut tusaasaannik misissuinissamut peqqinnissaqarfik pilersaaruteqanngilaq. Maannakkut meeqqat atuariini misissuineranut atatillugu meeqqat inunngorneranniit taavalu 1. klassimi tusaasaannik misissorneqarnissamik neqeroorfigineqartarput, misissuineq peqqinnissamik isumaginninnermi ingerlanneqartarpoq.

Peqqinnissaqarfik suliniummik meeqqanut tusillassimasunut suliniuteqarnermut annerusumik sammitinneqartussamik aallartitsisimanera aamma ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq. Siunertamut tassunga Peqqissutsimut aqutsisut suleqatigiissitamik, Peqqinnissaqarfimmi meeqqanut tusillassimasunut pinaveersaartitsinissanut suliniutinik katsorsaanerillu ingerlasarnerannik pingaarnertut sammisaqartussanik pilersitsisimapput."

Taamatuttaaq Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut paasissutissanik piniartoqarsimavoq:

"Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroorutit pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummi nr. 16, 3. december 2012-meersumi § 5, imm. 3 nr. 6 naapertorlugu meeqqap pingasunik ukioqalernerani peqqissusianik inerikkiartorneranillu tallimanillu ukioqalernerani atualernissamut piareersimassusianik pinngitsoorani misissuisoqassaaq. Misissuineq uuttuutit aamma malinnaanermut naliliinermullu sakkut Naalakkersuisunit inerisarneqartut tunngavigalugitingerlanneqassaaq. Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik misissuinerami atortumik, Kalaallit Nunaanni pingasunik tallimanillu ukiullit ineriartornermini inissisimani pillugit misissuinerami immersugassanik arlalinnik ineriartortitsisimavoq. Pingasunik ukiulinnik misissuinerami atortoq "Undersøgelse af barnets udviklings situation"-mik taaguuteqarpoq, UBUS 3, tallimanillu ukiulinnik misissuinerami atortoq "Undersøgelse af barnets udviklings situation"-mik taaguuteqarluni, UBUS 5. (Kalaallisut: Meeqqap ineriartornermini inissisimaffianut misissuut – MIIM 3 & MIIM 5) Misissuinerami atortuni taakkunani meeqqap tusaasaat isiginiarneqartut ilagaat."

9 Meeqqat nunaqarfinni isorliunerusunilu tusaaniarnermikkut ajornartorsiutillit imaluunniit tusaasamikkut annertuumik ajornartorsiuteqartut misissorneqarnermikkut paasineqalersarneri illoqarfinnit annerusuniittutut pisarpa?

Apeqput taanna akiniarlugu paasissutissanik Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmut piniartoqarsimavoq:

"Meeqqap tusillassimaneramik pasitsaassisut amerlanertigut tassaasarpur meeqqamut qanimut inooqataasut assersuutigalugu angajoqqaat, ulluunerani paaqqinnittarfimmi sulisut, atuarfiit il.il. Meeqqat nunaqarfinni isorliunerusunilu najugallit tusillassimanerannik pasitsaanneqartut peqqissaavimmut qaninnerpaamut nakorsiarnermikkut misissorluarneqarnissaannut innersuunneqartarput. Taakkua saniatigut peqqinnissamik isumaginninnermi meeqqat tamarmik nunaqarfinni isorliunerusunilu najugallit tusaasaannik misissortinnissamut neqeroorfiginiarneqartarput."

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Martha Abelsen